

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET BULFRACHT LTD protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 53261/08)

PRESUDA

STRASBOURG

21. lipanj 2011.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Bulfracht Ltd protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel) zasjedajući u vijeću u sastavu:

g. Anatoly Kovler, *predsjednik*,

gđa Nina Vajić,

g. Peer Lorenzen,

g. George Nicolaou,

gđa Mirjana Lazarova Trajkovska,

gđa Julia Laffranque,

g. Linos-Alexandre Sicilianos, *suci*,

i g. Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 31. svibnja 2011. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena ovog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 53261/08) protiv Republike Hrvatske što ga je 7. listopada 2008. godine Bulfracht Ltd, trgovačko društvo osnovano prema bugarskom pravu ("društvo podnositelj zahtjeva") podnijelo Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija").

2. Podnositelja zahtjeva zastupao je g. M. Maćešić, odvjetnik iz Rijeke. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupala je njena zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Dana 9. veljača 2010. godine predsjednik Prvog odjela odlučio je Vladu obavijestiti o zahtjevu. Odlučeno je istovremeno odlučiti o dopuštenosti i osnovanosti prigovora (članak 29., stavak 1.).

4. Vlada Bugarske koja je obaviještena o pravu da se umiješa (članak 36, stavak 1. Konvencije i Pravilo 44., stavak 2. (a) Poslovnika Suda) nije iskoristila to pravo.

ČINJENICE**A. OKOLNOSTI PREDMETA**

5. Društvo podnositelj zahtjeva, Bulfracht Ltd je trgovačko društvo s ograničenom odgovornošću, osnovano na temelju bugarskog prava, sa sjedištem u Sofiji (Bugarska).

6. Dana 13. travnja 1990. godine trgovačko društvo J.A. iz Rijeke, špediter, posredovalo je u sklopu ugovora o prijevozu robe morem između društva podnositelja zahtjeva i brodara (prijevoznika) te ciparskog trgovačkog društva TWS, kao unajmitelja broda. Društvo podnositelj

zahtjeva preuzelo je obvezu prevesti određenu količinu čeličnih cijevi iz Odesse u Kaohsiung, a TWS je preuzelo obvezu platiti vozarinu društvu podnositelju zahtjeva, u iznosu od 515.099,20 američkih dolara (USD). Čini se da vozarina nije bila plaćena i da je društvo J.A. dana 15. svibnja 1990. godine poslalo poruku telefaksom društvu podnositelju zahtjeva, koju je društvo podnositelj zahtjeva protumačilo na način da društvo J.A. preuzima platiti vozarinu kao jamac.

7. Budući da vozarina nije plaćena, društvo podnositelj zahtjeva je dana 15. travnja 1991. godine podnijelo građansku tužbu Trgovačkom sudu u Rijeci protiv trgovačkog društva J.A., tražeći isplatu 515.099,20 USD.

8. Dana 26. rujna 2000. godine Trgovački sud u Rijeci odbio je tužbu društva podnositelja zahtjeva, nalazeći da se tekst poruke poslana telefaksom od 15. svibnja 1990. godine ne može tumačiti kao da stvara bilo kakvu obvezu tuženiku.

9. Dana 6. srpnja 2004. godine Visoki trgovački sud Republike Hrvatske odbio je žalbu društva podnositelja zahtjeva i potvrdio prvostupanjsku presudu.

10. Dana 20. listopada 2004. godine društvo podnositelj zahtjeva je podnijelo reviziju protiv drugostupanjske presude.

11. Dana 27. travnja 2006. Vrhovni sud Republike Hrvatske utvrdio je da je revizija društva podnositelja zahtjeva nedopuštena *ratione valoris*, jer je utvrdio da je vrijednost predmeta spora ispod zakonskog cenzusa od 500.000 HRK. Pri tome je dao obrazloženje kako slijedi:

“Tečaj 1 USD prema domaćoj valuti – dinaru na dan podnošenja protutužbe 15. travnja 1991. iznosio je 14,2694 din za 1 USD, što je za 515.099,20 USD iznosilo 7.350.156,53 din... Kada se izvrši denominacija utuženog iznosa na temelju citiranih propisa vrijednost predmeta konkretnog spora je 7.350,16 kn.”

12. Dana 12. ožujka 2008. godine Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu društva podnositelja zahtjeva i dostavio svoju odluku zastupniku društva 7. travnja 2008. godine. Mjerodavni dio te odluke glasi kako slijedi:

“U ustavnoj tužbi podnositelj je naznačio povredu ustavnog prava na pravično suđenje zajamčenog odredbom članka 29. stavka 1. Ustava.

...

U konkretnom slučaju, Ustavni sud ocjenjuje da je osporeno rješenje Vrhovnog suda donijeto u zakonito provedenom postupku, na temelju valjane primjene materijalnog prava.

Ustavni sud stoga utvrđuje da je postupak, koji je prethodio ustavnosudskom, vođen na način koji je podnositelju omogućio pravično suđenje i nije rezultirao povredom ustavnog prava zajamčenog čl. 29. st.1. Ustava.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Zakon o parničnom postupku

1. Mjerodavne odredbe

13. Mjerodavni dio Zakona o parničnom postupku (Službeni list SFRJ br. 4/1977, 36/1977 (*corrigendum*), 36/1980, 69/1982, 58/1984, 74/1987, 57/1989, 20/1990, 27/1990 i 35/1991, i Narodne novine Republike Hrvatske br. 53/1991, 91/1992, 58/1993, 112/1999, 88/2001, 117/2003, 88/2005, 2/2007, 84/2008 i 123/2008), kako je bio na snazi u mjerodavno vrijeme propisivao je kako slijedi:

Glava dva

NADLEŽNOST I SASTAV SUDA

2. Stvarna nadležnost

Utvrđivanje vrijednosti predmeta spora

Članak 35.

"(1) Kad je za utvrđivanje stvarne nadležnosti, sastava suda, prava na izjavljivanje revizije i u drugim slučajevima predviđenim u ovom zakonu mjerodavna vrijednost predmeta spora, kao vrijednost predmeta spora uzima se u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva.

(2) Kamate, parnični troškovi, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja ne uzimaju se u obzir ako ne čine glavni zahtjev."

Članak 40., stavak 2.

"(2) ... kad se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčanu svotu, mjerodavna je vrijednost predmeta spora koju je tužitelj u tužbi naznačio.,

Glava četrnaest

TUŽBA

Sadržaj tužbe

Članak 186., stavak 2.

"Kad stvarna nadležnost, sastav suda, vrsta postupka, pravo na izjavljivanje revizije, ovlaštenje na zastupanje ili pravo na naknadu troškova postupka ovisi o vrijednosti predmeta spora, a predmet tužbenog zahtjeva nije novčana svota, tužitelj je dužan u tužbi naznačiti vrijednost predmeta spora"

Glava dvadeset šest

IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

1. Revizija

Člankom 382., stavkom 1. propisano je da stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela presude prelazi 100.000 HRK. Zakonski cenzus u trgovačkim je predmetima izmijenjen kako slijedi:

Valuta	Vrijednost	Razdoblje
YUD	30.000	1. srpanj 1977.- 26. studeni 1982.
YUD	300.000	27. studeni 1982.- 21. studeni 1987.
YUD	4.500.000	22. studeni 1987.- 5. listopad 1989.
YUD	45.000.000	6. listopad 1989.- 31. prosinac 1989.
YUD	4.500	1. siječanj 1990.- 10. travanj 1990.
YUD	45.000	11. travanj 1990.- 22. prosinac 1991.
HRD	45.000	23. prosinac 1991.- 7. siječanj 1993.
HRD	8.000.000	8. siječanj 1993.- 12. svibanj 1994.
HRK	8.000	13. svibanj 1994.- 5. studeni 1999.
HRK	500.000	6. studeni 1999.- 30. rujan 2008..
HRK	100.000	nakon 1. listopada 2008.

5.a. Ponavljanje postupka u povodu konačne presude Europskog suda za ljudska prava u Strasbourg u povredi temeljnog ljudskog prava ili slobode

Članak 428.a

Kad Europski sud za ljudska prava utvrdi povredu kojeg ljudskog prava ili temeljne slobode zajamčene Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i dodatnih Protokola uz tu Konvenciju koje je Republika Hrvatska ratificirala, stranka može, u roku od trideset dana od konačnosti presude Europskog suda za ljudska prava, podnijeti zahtjev sudu u Republici Hrvatskoj koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojemu je donesena odluka kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda, za izmjenu odluke kojom je to pravo ili temeljna sloboda povrijeđeno.

Postupak iz stavka 1. ovoga članka provodi se uz odgovarajuću primjenu odredaba o ponavljanju postupka.

U ponovljenom postupku sudovi su dužni poštivati pravna stajališta izražena u konačnoj presudi Europskog suda za ljudska prava kojom je utvrđena povreda temeljnog ljudskog prava ili slobode.

2. (b) Sudska praksa Vrhovnog suda

14. U svome predmetu br. Rev 885-05-2 od 9. studenoga 2005. godine Vrhovni sud je presudio da tužitelj nije bio ovlašten naknadno izmijeniti vrijednost spora navedenu u tužbi, osim u slučaju preinačenja tužbe (povećanjem, dopunom ili zamjenom početnog tužbenog zahtjeva).

B. Izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku iz 1999. godine

1. Mjerodavne odredbe

15. Dana 6. studenog 1999. godine stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 112/1999 od 29. listopada 1999. - "Izmjene iz 1999."). Njime je podignut zakonski cenzus za podnošenje revizije Vrhovnom sudu u trgovačkim stvarima sa 8.000 HRK na 500.000 HRK. Prema tome, u razdoblju od 6. studenog 1999. do 1. listopada 2008. godine, da bi revizija bila dopuštena *ratione valoris* u trgovačkim stvarima, vrijednost predmeta spora trebala je biti veća od tog drugog iznosa. Izmjene i dopune su se odmah primijenile na postupak u tijeku, osim u onim predmetima u kojima je već bila uložena revizija.

2. Sudska praksa Ustavnog suda

16. U odluci br. U-III-2646/2007 od 18. lipnja 2008. godine Ustavni sud je utvrdio povredu ustavnih prava društva podnositelja zahtjeva na jednakost pred sudovima i na pošteno suđenje, te je ukinuo rješenje Vrhovnog suda kojim je utvrđeno da je revizija nedopuštena *ratione valoris*, u predmetu u kojemu je tužitelj, koji je svoju tužbu podnio 1978. godine, tražio isplatu 48.600 njemačkih maraka. Ustavni sud je, *inter alia*, presudio:

“ Kada se, naime, parnični postupak vodi u razdoblju od dvadeset godina i u njemu se vrijednost spora [koja je u vrijeme podnošenja tužbe uvelike prekoračivala iznos propisan za dopuštenost revizije] utvrđuje prema nominalnom iznosu [a taj iznos je postao bezvrijedan zbog revaluacije], a ne realnoj vrijednosti, onda tako dugi protek vremena uvijek ide u prilog jednoj od stranaka koja povoljni ishod može zahvaliti samo odugovlačenju postupka, a drugoj stranci narušava jednak položaj pred zakonom. ”

17. U odluci br. U-III-4361/2008. od 10. lipnja 2009. Ustavni sud je u jednom sličnom predmetu potvrdio prethodno navedenu sudsku praksu.

C. Zakonodavstvo koje se odnosi na denominacije domaće valute

18. Zakon o promjeni vrijednosti dinara (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije br. 83/89) od 1. siječnja 1990. godine odredio je novu vrijednost jugoslavenskog dinara (YUD) tako da je novi dinar odgovarao 10.000 starih dinara.

19. Odlukom o uvođenju hrvatskog dinara kao sredstva plaćanja na teritoriju Republike Hrvatske (Narodne novine Republike Hrvatske br. 71/1991) koja je stupila na snagu 23. prosinca 1991. godine Republika Hrvatska uvela je svoju vlastitu valutu, hrvatski dinar (HRD). Jugoslavenski dinar (YUD) zamijenjen je hrvatskim dinarom (HRD) po tečaju od 1 dinar za 1 hrvatski dinar.

20. Dana 13. svibnja 1994. godine stupila je na snagu Odluka o prestanku važenja Odluke o uvođenju hrvatskog dinara kao sredstva plaćanja na teritoriju Republike Hrvatske, te o načinu i vremenu preračunavanja iznosa izraženih u hrvatskim dinarima u kune i lipe (Narodne novine Republike Hrvatske br. 37/1994), uvodeći hrvatsku kunu (HRK) kao valutu Republike Hrvatske. Propisivala je da hrvatski dinar treba zamijeniti s hrvatskom kunom po tečaju od 1.000 dinara za jednu kunu.

PRAVO

A. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6., STAVKA 1. KONVENCIJE ZBOG NEMOGUĆNOSTI PRISTUPA SUDU

21. Društvo podnositelj zahtjeva prigovorilo je tome što je Vrhovni sud odbio ispitati osnovanost njegove revizije. Pozvalo se na članak 6, stavak 1. Konvencije koji glasi kako slijedi:

"Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo da sud pravično... ispita njegov slučaj...."

22. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

23. Sud primjećuje da ovaj zahtjev nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Nadalje primjećuje i da on nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Vlada

24. Vlada tvrdi da se u situaciji poput ove, u kojoj se osnovanost tužbe društva podnositelja zahtjeva ispitivala na dvije razine nadležnosti, nemogućnost ulaganja revizije u predmetima u kojima je zakonodavac jasno propisao uvjete za njenu dopuštenost ne može smatrati povredom prava na pristup sudu ili prava na pošteno suđenje.

25. Vlada nadalje tvrdi da je Vrhovni sud izračunao vrijednost predmeta spora u skladu sa zakonom, i da nije na Sudu da tumači domaće pravo. Posebice, odluka Vrhovnog suda kojom je utvrđeno da je revizija društva podnositelja zahtjeva nedopuštena zasniva se na mjerodavnim odredbama Zakona o parničnom postupku i Izmjenama i dopunama Zakona o

parničnom postupku iz 1999. godine. Štoviše, s obzirom da je društvo podnositelj zahtjeva u svojoj tužbi potraživalo iznos u stranoj valuti, taj je iznos, da bi se izračunala vrijednost predmeta spora, trebalo pretvoriti u domaću valutu, po stopi primjenjivoj na dan podnošenja tužbe.

26. Vlada nadalje tvrdi da su pravila koja ograničavaju pristup Vrhovnom sudu na način da postavljaju financijski cenzus za dopuštenost revizije imala legitiman cilj smanjenja broja manje važnih predmeta pred najvišim sudom. Zakonodavstvo koje se odnosi na ponovno vrednovanje i promjene domaće valute imalo je isti učinak i svrhu. Naime, budući da se zbog inflacije smanjila vrijednost domaće valute, određeni su predmeti postali manje važni.

27. U svjetlu naprijed navedenog, Vlada smatra da je hrvatsko zakonodavstvo osiguralo jasna i nedvosmislena pravila za predmete u kojima se vrijednost predmeta spora smanjila zbog promjene i smanjenja vrijednosti domaće valute, te je uredila učinak takvih izmjena na pravo podnošenja revizije. Stoga nije došlo do povrede članka 6., stavka 1. Konvencije.

(b) Podnositelj zahtjeva

28. Društvo podnositelj zahtjeva priznaje da je tumačenje domaćeg prava zadatak domaćih sudova, a ne Suda. Međutim, uloga Suda je bila utvrditi jesu li učinci takvog tumačenja nespojivi s Konvencijom.

29. Društvo podnositelj zahtjeva također priznaje da je zakonodavstvo kojim je određen financijski cenzus za revizije težilo ostvariti legitiman cilj smanjenja radnog opterećenja Vrhovnog suda na način da spriječi da do njega dođu manje važni predmeti. Međutim, isti se cilj ne može pripisati zakonodavstvu koje uređuje ponovno vrednovanje i promjene domaće valute koja je korištena za utvrđenje revizije društva podnositelja zahtjeva nedopuštenom.

30. Društvo podnositelj zahtjeva nadalje tvrdi da je iznos od 515.099,20 USD, koji je potraživalo u naprijed navedenom građanskom postupku, pretvoren u domaću valutu u bilo kojem trenutku tijekom tog postupka, uvijek bio veći od zakonskog cenzusa za ulaganje revizije u trgovačkim stvarima, propisanog Zakonom o parničnom postupku. Stoga je način na koji je Vrhovni sud tumačio zakonodavstvo koje se odnosi na ponovno vrednovanje i promjene domaće valute u ovome predmetu, uslijed kojeg je došlo do nedopuštenosti revizije društva podnositelja zahtjeva, kao učinak imao ograničenje prava društva podnositelja zahtjeva na pristup sudu na način kojim je povrijeđena sama bit tog prava.

2. Ocjena Suda

31. Sud ponavlja da članak 6. stavak 1. svakome osigurava pravo da pred sud ili sudište iznese svaki zahtjev vezan za svoja građanska prava i obveze. Pravo na pristup, to jest pravo na pokretanje postupka pred sudom u

građanskim stvarima, čini jedan vid "prava na sud" (vidi osobito presudu u predmetu *Golder v. the United Kingdom*, 21. veljače 1975., stavci 28.-36., Serija A br. 18). Međutim, to pravo nije apsolutno, već može podlijegati ograničenjima. Podrazumijeva se kako su ona dopuštena jer pravo na pristup po samoj svojoj naravi zahtijeva uređenje od strane države. U tom pogledu države ugovornice uživaju određenu slobodu procjene, iako konačnu odluku o poštivanju zahtjeva iz Konvencije donosi Sud. Međutim, ta ograničenja ne smiju ograničiti niti umanjiti pristup koji je pojedincu ostavljen na način ili u mjeri uslijed koje bi bila narušena sama bit prava. Osim toga, ograničenje neće biti u skladu s člankom 6. stavkom 1. ako ne teži legitimnom cilju te ako ne postoji razuman omjer razmjernosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se nastojao ostvariti (vidi, na primjer, *Ashingdane v. the United Kingdom*, 28. svibnja 1985., § 57, Serija A br. 93 i *Stubbings and Others v. the United Kingdom*, 22. listopada 1996., § 50, Reports of Judgments and Decisions 1996 IV).

32. Vraćajući se na ovaj predmet, Sud prvo primjećuje da je društvo podnositelj zahtjeva bilo tužitelj u naprijed navedenom građanskom postupku u travnju 1991. godine, u kojem je tražilo isplatu 515.099,20 USD (vidi stavak 7. ove presude). Nakon što su prvostupanjski i drugostupanjski sud presudili protiv njega, društvo podnositelj zahtjeva je dana 20. listopada 2004. godine uložilo reviziju Vrhovnom sudu (vidi stavke 8. do 10. ove presude). Dana 27. travnja 2006. godine sud je utvrdio da je revizija društva podnositelja zahtjeva nedopuštena *ratione valoris*, smatrajući da vrijednost predmeta spora nje dosegla zakonski cenzus od 500.000 HRK (vidi stavak 11. ove presude). Kasnija ustavna tužba društva podnositelja zahtjeva nije polučila uspjeh (vidi stavak 12. ove presude).

33. Po mišljenju Suda, može se smatrati da je odlukom Vrhovnog suda nametnuto ograničenje prava podnositelja zahtjeva na pristup sudu. Sud ponavlja da članak 6. Konvencije ne prisiljava države ugovornice na osnivanje žalbenih ili kasacijskih sudova. Međutim, kad takvi sudovi postoje, jamstva članka 6. moraju se poštovati, primjerice, na način da parničnim strankama jamči djelotvorno pravo na pristup sudovima radi donošenja odluke o njihovim "građanskim pravima i obvezama" (vidi, na primjer, predmet *Brualla Gómez de la Torre v. Spain*, 19. prosinca 1997., stavak 37., Reports of Judgments and Decisions 1997 -VIII). Sud mora stoga ispitati je li u ovome predmetu pravo društva podnositelja zahtjeva na pristup sudu nepropisno ograničeno odlukom Vrhovnog suda.

34. Glede cilja ograničenja, Sud smatra da je postavljanje financijskog cenzusa za revizije koje se ulažu Vrhovnom sudu kako bi se zaustavilo da taj sud bude zatrpan manje važnim predmetima legitiman cilj (vidi, *mutatis mutandis*, naprijed citirani predmet *Brualla Gómez de la Torre v. Spain*, stavci 35.-36.). Stoga postojanje takvog cenzusa nije, *per se*, nespojivo s Konvencijom.

35. Glede razmjernosti ograničenja, Sud ponavlja da je tumačenje i primjena domaćega prava prvenstvena zadaća domaćih vlasti, i to sudova. To se osobito odnosi na tumačenje postupovnih pravila od strane sudova. Uloga Suda ograničava se na utvrđivanje jesu li učinci takvog tumačenja u skladu s Konvencijom (vidi, na primjer, predmet *Tejedor García v. Spain*, 16. prosinca 1997., stavak 31., Reports of Judgments and Decisions 1997 VIII, te *Pérez de Rada Cavanilles v. Spain*, 28. listopada 1998., stavak 43., Reports of Judgments and Decisions 1998 -VIII). Način na koji se članak 6., stavak 1. primjenjuje na žalbene ili kasacijske sudove ovisi o posebnim značajkama dotičnoga postupka, te treba uzeti u obzir ukupnost postupka vođenog u domaćem pravnom poretku i ulogu kasacijskog suda u njemu; uvjeti dopuštenosti revizije mogu biti stroži od onih za redovnu žalbu (vidi, *inter alia*, presudu u predmetu *Brualla Gómez de la Torre v. Spain*, od 19. prosinca 1997., Reports of Judgments and Decisions 1997 VIII, str. 2956, stavak 37.).

36. Kako bi se uvjerio da nije povrijeđena sama bit prava društva podnositelja zahtjeva na sud time što je utvrđeno da je njegova revizija nedopuštena, Sud mora ispitati je li način na koji je Vrhovni sud izračunao vrijednost predmeta spora u ovome predmetu povrijedio načelo razmjernosti.

37. Sud primjećuje s tim u vezi da je prema članku 35., stavku 1. Zakona o parničnom postupku vrijednost predmeta spora jednaka iznosu glavnice koju tužitelj nastoji dobiti svojom građanskom tužbom (vidi stavak 13. ove presude) i da je društvo podnositelj zahtjeva u svojoj građanskoj tužbi od 13. travnja 1990. godine tražilo 515.099,20 USD (vidi stavak 7. ove presude). Sud također primjećuje da društvo podnositelj zahtjeva nije tražilo isplatu protuvrijednosti od 515.099,20 USD u domaćoj valuti, nego je zatražilo da mu se dosudi iznos u USD, te da bi domaći sudovi, da su presudili na korist društva podnositelja zahtjeva, dosudili traženi iznos u USD. Sud nadalje primjećuje da je prema Hrvatskoj narodnoj banci, tečaj HRK u odnosu na USD dana 20. listopada 2004. godine, dakle na dan kad je društvo podnositelj zahtjeva podnijelo svoju reviziju, bio 5,880826 HRK prema jednom USD. To znači da je protuvrijednost u domaćoj valuti zahtjeva društva podnositelja zahtjeva toga dana bila 3.029.208,77 HRK, te je šest puta premašila zakonski cenzus od 500.000 HRK.

38. Budući da je to tako, Sud smatra da se način na koji je Vrhovni sud izračunao vrijednost predmeta spora u ovome predmetu može kvalificirati kao pretjerani formalizam. Ograničenje o kojemu je riječ stoga nije razmjerno legitimnom cilju koji se teži ostvariti, te je povrijedilo samu bit prava društva podnositelja zahtjeva na pristup sudu, kako je on osigurano člankom 6., stavkom 1. Konvencije.

39. Ovo gledište potkrijepljeno je naknadnom sudskom praksom Ustavnog suda (vidi stavke 16.-17. ove presude), koji je odlučio promijeniti svoju praksu tri mjeseca nakon što je odbio ustavnu tužbu društva

podnositelja zahtjeva dana 12. ožujka 2008. godine protiv odluke Vrhovnog suda. Točnije, Ustavni sud je dana 18. lipnja 2008. godine u svojoj odluci br. U-III-2646/2007 utvrdio da je način na koji je Vrhovni sud izračunao vrijednost predmeta spora u svrhu utvrđenja je li nadležan *ratione valoris* za ispitivanje osnovanosti revizije u postupku koji je trajao dugo vremena i u kojemu je tužitelj tražio isplatu razmjerno visokog iznosa u stranoj valuti, bio protivan pravu na pošteno suđenje zajamčeno i Konvencijom i hrvatskim Ustavom (vidi stavak 16. ove presude).

40. Stoga je došlo do povrede članka 6., stavka 1. Konvencije.

II. OSTALE NAVODNE POVREDE ČLANKA 6., STAVKA 1. KONVENCIJE

41. Društvo, podnositelj zahtjeva nadalje prigovara, također na temelju članka 6., stavka 1. Konvencije, ishodu naprijed navedenog postupka. Posebice prigovara da domaći sudovi nisu odgovarajuće obrazložili svoje presude.

42. Sud primjećuje da je društvo podnositelj zahtjeva prigovorilo ishodu postupka, koji sud ne može ispitivati na temelju toga članka, osim ako je arbitraran. Štoviše, nema nikakvih dokaza koji bi navodili na zaključak da sudovi nisu bili nepristrani ili da je postupak na neki drugi način bio nepošten. U svjetlu svog materijala koji posjeduje, Sud smatra da je društvo podnositelj zahtjeva u ovome predmetu moglo svoje tvrdnje podastrijeti sudovima koji su nudili jamstva navedena u članku 6., stavku 1. Konvencije i koji su o tim tvrdnjama rješavali u odlukama koje su propisno obrazložili i koje nisu proizvoljne.

43. Slijedi da je ovaj prigovor nedopušten na temelju članka 35., stavka 3.(a) Konvencije kao očigledno neosnovan, te da ga stoga treba odbiti na temelju članka 35., stavka 4. Konvencije.

III PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

44. Članak 41. Konvencije propisuje kako slijedi:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

45. Društvo podnositelj zahtjeva nije podnijelo nikakav zahtjev za naknadu materijalne ili nematerijalne štete.

46. Sud prvo ponavlja da bi u predmetima u kojima utvrdi povredu članka 6. stavka 1. Konvencije najprimjereniji oblik zadovoljštine u pravilu bio da se u odgovarajućem roku postupak ponovi i da se predmet ponovno

ispita u skladu sa svim zahtjevima poštenog suđenja (vidi, na primjer, predmete *Lungoci v. Romania*, br. 62710/00, stavak 56, 26. siječnja 2006., te *Yanakiev v. Bulgaria*, br. 40476/98, stavak 90, 10. kolovoza 2006 i *Lesjak v. Croatia*, br. 25904/06, stavak 54, 18. veljače 2010.). S tim u vezi Sud primjećuje da podnositelj zahtjeva sada može podnijeti zahtjev na temelju članka 428.a Zakona o parničnom postupku (vidi stavak 13. ove presude) za ponavljanje građanskog postupka u odnosu na koji je Sud utvrdio postojanje povrede članka 6., stavka 1. Konvencije.

47. S obzirom na naprijed navedeno, i s obzirom na činjenicu da podnositelj zahtjeva nije podnio zahtjev za pravičnu naknadu u propisanom roku, Sud smatra da nije pozvan dosuditi mu određeni iznos s te osnove.

B. Troškovi i izdaci

48. Podnositelj zahtjeva potraživao je 35.640 HRK na ime troškova i izdataka nastalih pred Ustavnim sudom i 10.000 HRK na ime troškova i izdataka nastalih pred Sudom.

49. Vlada je osporila te zahtjeve.

50. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj se dokaže da ih je stvarno i neophodno pretrpio i da je njihova visina bila razumna. U ovome predmetu, uzimajući u obzir dokumente koje ima u posjedu i naprijed navedene kriterije, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 674 eura (EUR) na ime troškova i izdataka u domaćem postupku i 1.348 EUR za postupak pred Sudom.

C. Zatezna kamata

51. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da je prigovor koji se odnosi na pristup sudu dopušten, a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 6., stavka 1. Konvencije.
3. *Presuđuje*
 - (a) da tužena država društvu podnositelja zahtjeva treba isplatiti, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s

člankom 44. stavkom 2. Konvencije, iznos od 2.022 EUR (dvije tisuće i dvadeset dva eura) uz sav porez koji bi društvu podnositelja zahtjeva mogao biti zaračunat na taj iznos, a koji je potrebno preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan namirenja;

(b) da se od protoka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na prethodno spomenute iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

4. Odbija preostali dio zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 21. lipnja 2011. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
tajnik

Anatolij Kovler
predsjednik